

Európsky hospodársky a sociálny výbor

NAT/705
Viacročný plán rybolovu malých pelagických
druhov v Jadranskom mori

NÁVRH STANOVISKA

sekcia pre poľnohospodárstvo, rozvoj vidieka a životné prostredie

Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovuje viacročný plán pre populácie malých pelagických druhov v Jadranskom mori a rybolov týchto druhov
[COM(2017) 97 final – 2017/0043 (COD)]

Spravodajca: **Emilio FATOVIC**

Informácia pre členov sekcie

Schôdza sekcie	17/05/2017, 10:00
Termín podávania pozmeňovacích návrhov	12/05/2017, 10:00
Kontakt	nat@eesc.europa.eu
Administrátor	Arturo IÑIGUEZ
Dátum dokumentu	05/05/2017

Samostatný spravodajca	Emilio FATOVIC (IT – II)
Expert	Antonio POLICA
Konzultácia	Európsky parlament, 01/03/2017 Rada, 04/04/2017
Právny základ	článok 43 ods. 2, článok 114 ods. 1 a článok 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie
Rozhodnutie plenárneho zhromaždenia	24/01/2017
Príslušná sekcia	sekcia pre poľnohospodárstvo, rozvoj vidieka a životné prostredie
Prijaté v sekcii	DD/MM/RRRR
Prijaté v pléne	DD/MM/RRRR
Plenárne zasadnutie č.	...
Výsledok hlasovania (za/proti/zdržalo sa)	.../.../...

1. Závěry a odporúčania

- 1.1 EHSV súhlasí s tým, že je potrebné, ako konštatovala komisia GFCM-FAO¹, prijať opatrenia na ochranu populácií malých pelagických druhov v dôsledku nadmerného rybolovu a súhlasí s celkovým cieľom zaviesť čo najskôr systém udržateľného rybárstva a dosiahnuť maximálny udržateľný výnos² v súlade so spoločnou rybárskou politikou³ (SRP).
- 1.2 Výbor podporuje rozhodnutie Komisie využiť ako legislatívny nástroj nariadenie s cieľom vytvoriť viacročný plán na ochranu populácií malých pelagických druhov a harmonizovať existujúce pravidlá a posilniť procesy riadenia.
- 1.3 Napriek tomu, že EHSV podporuje ciele ochrany životného prostredia a biodiverzity, domnieva sa, že návrh Komisie je v mnohých ohľadoch neúplný a rozporný. Tieto problémy sú prirodzeným dôsledkom série rozporov v rámci SRP, na ktoré výbor upozornil už vo svojich predchádzajúcich stanoviskách⁴. EHSV je predovšetkým hlboko znepokojený tým, že predložený návrh, ak nebude zodpovedajúcim spôsobom integrovaný a preformulovaný, by mohol ohroziť dosiahnutie cieľov v oblasti životného prostredia a spôsobiť závažné škody podnikom a pracovníkom v odvetví⁵.
- 1.4 Výbor sa domnieva, že model riadenia navrhnutý Komisiou, ktorý sa zakladá na stanovení ročných rybolovných možností Radou, sa nedá prispôbiť biologickým charakteristikám malých pelagických druhov Jadranského mora a rozmanitosti druhov rýb⁶, ktoré sa v ňom vyskytujú, rybolovným technikám a typom plavidiel a posádok (drobný rybolov)⁷, a ani počtu a veľkosti prístavov. Výbor je preto presvedčený, že návrh MEDAC⁸ na posilnenie opatrení v oblasti rybárskeho úsilia v rámci „semaforového“ prístupu je z hľadiska svojej podstaty a metódy vhodnejší, keďže je výsledkom širokého konsenzu v rámci organizovanej občianskej spoločnosti.

1 Všeobecná rybárska komisia pre Stredozemné more.

2 Maximálny udržateľný výnos (MSY) udáva maximálne množstvo rýb, ktoré možno uloviť počas neurčenej doby bez poškodenia populácie. Táto zásada predstavuje jeden zo základných kameňov Spoločnej rybárskej politiky (SRP).

3 Nariadenie (EÚ) č. 1380/2013.

4 Stanovisko EHSV Reforma SRP, NAT/521, [Ú. v. EÚ C 181, 21.6.2012, s. 183.](#)

5 Stanovisko EHSV NAT/521 bod 1.17 „EHSV vyjadruje poľutovanie nad tým, že sociálny rozmer zohľadňovaný vo všetkých etapách sektora rybolovu a akvakultúry (výroba, spracovanie a obchod) nie je súčasťou návrhu v podobe konkrétnych opatrení na zlepšenie životných a pracovných podmienok a domnieva sa, že by sa malo podnecovať zapojenie sociálnych partnerov na príslušnej úrovni“.

6 Stanovisko EHSV NAT/521 bod 1.6 „EHSV podporuje návrh na stanovenie viacročných plánov s cieľom podľa možnosti obnoviť a zachovať do roku 2015 všetky populácie rýb na úrovniach, ktoré dokážu poskytnúť maximálny udržateľný výnos. Tento chvályhodný cieľ však možno len ťažko dosiahnuť v zmiešaných rybolovných oblastiach a EHSV preto od Komisie požaduje praktické riešenia problémov, ktoré môžu vzniknúť v týchto oblastiach“.

7 Stanovisko EHSV NAT/521 bod 1.19 „EHSV sa domnieva, že definícia drobného rybolovu, ktorá je založená len na kritériu dĺžky lode, je príliš jednoduchá a v podstate sa tým značná časť drobného rybolovu stavia na úroveň priemyselného rybolovu“.

8 MEDAC je poradný orgán združujúci európske organizácie občianskej spoločnosti a národných zástupcov príslušného odvetvia pôsobiacich v oblasti Stredozemia. Úlohou výboru MEDAC je príprava stanovísk o riadení rybárstva a sociálno-ekonomických aspektov zachovania rybolovu v Stredozemnom mori, ktoré sú určené členským štátom a európskym inštitúciám a majú prispieť k dosiahnutiu cieľov SRP poskytnutím technických riešení a návrhov na požiadanie členských štátov.

- 1.5 EHSV s prekvapením konštatuje, že návrh Komisie nie je založený na podrobnom posúdení ekonomických a sociálnych vplyvov⁹. Tento nedostatok je ešte umocnený skutočnosťou, že odvetvie rybnárstva v Stredozemí je v kríze viac ako dvadsať rokov¹⁰ a hrozí, že nové drastické pravidlá, ktoré neboli náležite zvážené, zasadia poslednú ranu tomuto odvetviu. EHSV okrem toho konštatuje úplný nedostatok opatrení zameraných na finančné zabezpečenie a/alebo konverziu podnikov a pracovníkov v súvislosti s návrhom na zníženie výlovu sardiniek a sardel, hoci predstavujú kľúčový zdroj pre hospodárstvo malých miestnych komunít (z ktorých mnohé sú ostrovné) a priemyslu¹¹.
- 1.6 Výbor preto víta rýchle zapojenie GR pre zamestnanosť a aktiváciu odvetvových procesov sociálneho dialógu prostredníctvom konzultácií s Výborom pre námorný sociálny dialóg (EUSDD) s cieľom určiť najvhodnejšie opatrenia na kompenzáciu hospodárskych a sociálnych vplyvov. V tejto súvislosti sa EHSV domnieva, že ENRF je najvhodnejším finančným nástrojom na podporu podnikov a pracovníkov pri prechode na trvalo udržateľné rybnárstvo. Výbor sa tiež domnieva, že konverzia podnikov v rybolovnom cestovnom ruchu (*modrá ekonomika*¹²) alebo v akvakultúre¹³ môže určite predstavovať životaschopnú alternatívu, ktorá však v žiadnom prípade nemôže nahradiť zásadu, že úloha tradičného rybolovu sa nesmie zmenšiť ani vylúčiť, a to najmä s ohľadom na biologické vlastnosti rýb (má sa na mysli ich potreba priestoru).
- 1.7 Vzhľadom na významné dôsledky tohto opatrenia na životné prostredie, hospodárstvo a zamestnanosť sa výbor domnieva, že nový plán riadenia rybnárstva nemôže byť vytvorený prostredníctvom delegovaných aktov, a žiada, aby ho Komisia jednoznačne a transparentne objasnila v záujme všetkých zúčastnených subjektov¹⁴.
- 1.8 Výbor pripomína, že akékoľvek opatrenie na ochranu životného prostredia bude pravdepodobne zbytočné, ak sa nebudú riešiť problémy nekalej súťaže a nezákonného rybolovu posilnením kontrol, sprísnením sankcií a zavedením integrovaného systému vysledovateľnosti

⁹ Stanovisko EHSV Reforma SRP (zelená kniha), NAT/443, [Ú. v. EÚ C 18, 19.1.2011, s. 53](#), bod 3.1.2.2 „V rámci snahy neustále zlepšovať prírodné zdroje a stabilizovať ich využívanie na udržateľnej úrovni by sa mali vypracovať štúdie o sociálno-hospodárskom vplyve, ktoré by presadzovali opatrenia finančnej podpory pre sektor rybolovu zamerané na zamestnanosť a na to, aby podniky investovali do inovácie a rozvoja, ako aj na odbornú prípravu. Okrem toho je potrebné, aby mali rybári zaručené slušné príjmy počas období, keď sa z dôvodu obnovenia populácie rýb prerušuje rybolov“.

¹⁰ Podľa výboru STECF sa v Stredozemí v rokoch 2008 až 2014 zrušilo viac ako 10 000 pracovných miest, pričom počet plavidiel sa znížil o 14 % a zamestnanosť klesla o 8 % (údaje z roku 2016). Pri podrobnejšom pohľade na „drobný rybolov“ (plavidlá s dĺžkou do 12 metrov), ktorý predstavuje viac ako 50 % odvetvia, sa počet plavidiel znížil o 16 %, zatiaľ čo zamestnanosť klesla o 13 %. Je tiež potrebné zvážiť, že v priamo postihnutých krajinách by plán mohol mať ničivý vplyv, ak by nebol náležite zváženy, stačí pripomenúť, že v Chorvátsku malé pelagické druhy predstavujú 90 % úlovku. Okrem toho sa v Taliansku v rokoch 2004 až 2015 kapacita rybárskej flotily znížila o 17 %, pokiaľ ide o počet plavidiel, a zaniklo viac ako 20 % pracovných miest.

¹¹ Stanovisko EHSV NAT/521 bod 3.3.6. „Výbor sa domnieva, že uplatňovanie opatrení na zachovanie alebo obnovu všetkých populácií rýb nad úrovňami, ktoré sú schopné poskytovať maximálny udržateľný výnos, ovplyvní rybolovnú kapacitu flotíl členských štátov. [...] Komisia by preto mala zaviesť kompenzačné opatrenia poskytujúce alternatívy v sociálnej a pracovnej oblasti, ktoré by zabránili aktuálnemu úbytku pracovných miest spôsobenému zlým stavom populácií rýb“.

¹² Stanovisko EHSV Stratégia EÚ pre región Jadranského a Iónskeho mora, ECO/364, 2014, spravodajca Palmieri, body 3.3, 3.4, 3.5.

¹³ Stanovisko EHSV Odstraňovanie prekážok udržateľnej akvakultúry, NAT/688, spravodajca: Sarró Iparraquirre, 2016.

Stanovisko EHSV Inovácia v modrej ekonomike, TEN/554, spravodajca: Boland, pomocný spravodajca: Lobo Xavier, 2014, bod 1.7.

¹⁴ Stanovisko EHSV Delegované akty, INT/768, spravodajca: Pegado Liz, bod 1.8.

„z vody na stôl¹⁵“ s komplexnými hygienickými kontrolami na hraniciach aj v mieste pôvodu. Výbor predovšetkým považuje za nevyhnutné obnoviť spoluprácu medzi všetkými krajinami v oblasti Stredozemného mora na základe programu a cieľov stanovených v ministerskom vyhlásení podpísanom na Malte 30. marca 2017¹⁶.

- 1.9 Výbor sa domnieva, že cieľ MSY by sa mal dosiahnuť v primeranej lehote. Konečný termín 31. decembra 2020 sa nejaví ako reálny. Tento návrh je založený na poznatkoch o prirodzenej dobe doplnenia populácií malých pelagických druhov a prispôbení kontrolných orgánov, podnikov a pracovníkov novým právnym predpisom (najmä ak boli drasticky zmenené prechodom od úsilia o stanovenie kvót). Okrem toho sa EHSV domnieva, že akékoľvek použitie ochranných doložiek nie je uskutočniteľnou možnosťou z dôvodu ich neprímerane veľkého sociálneho a hospodárskeho vplyvu.
- 1.10 Výbor vyzýva Komisiu, aby lepšie vymedzila prevádzkové aspekty regionalizácie, a to tak, aby ciele udržateľnosti rybolovných zdrojov boli už od začiatku prepojené so skutočnými úrovňami nákladov vynaložených podnikmi s cieľom zabezpečiť ich prežitie.
- 1.11 V záujme európskych spotrebiteľov EHSV žiada, aby sa čo najskôr uskutočnilo podrobné hodnotenie vplyvu vývoja cien druhov, ktoré podliehajú ochrane, a to pokiaľ ide o ryby určené na priamy predaj, ako aj na spracovanie. Výbor tiež vyzýva Komisiu, aby zaviedla systémy certifikácie kvality „udržateľného rybolovu“ s cieľom posilniť informovanosť spotrebiteľov a vytvoriť pridanú hodnotu pre podniky¹⁷.

2. Úvod

- 2.1 Jadranské more¹⁸ je subregión Stredozemia, ktorý je mimoriadne bohatý na ryby, pričom malé pelagické druhy¹⁹, hlavne sardely a sardinky²⁰, patria k najvýnosnejším. Podľa nedávnych údajov GFCM-FAO²¹ a STECF²² populácie sardel a sardiniek trpia v dôsledku nadmerného rybolovu a potrebujú väčšiu ochranu.

15 Stanovisko EHSV NAT/521 bod 1.21.

16 [Európska komisia dosiahla na najbližších desať rokov záväzok chrániť populácie rýb v Stredozemnom mori](#), IP/17/770 [tlačová správa nie je dostupná v slovenčine].

17 Stanovisko EHSV NAT/521 bod 4.5.

18 Jadranské more zodpovedá geografickej podoblasti 17 a 18 GFCM.

19 Ide o malé druhy, ktoré plávajú v blízkosti hladiny (napr. makrela atlantická, sled' atlantický, stavrida ostroboká, treska belasá, drsnatec obyčajný, sardela európska, striebřistka perleťová, sardinka európska, šprota severná).

20 V Chorvátsku predstavuje pelagický rybolov 90 % z celkových úlovkov.

21 Všeobecná rybárska komisia pre Stredozemné more bola zriadená v roku 1949 v rámci FAO. Hlavnou úlohou GFCM je podporovať rozvoj a zachovanie morských biologických zdrojov a správne hospodárenie s nimi.

22 Vedecký, technický a hospodársky výbor pre rybárstvo bol zriadený v roku 1993 a je poradným orgánom podliehajúcim priamo Európskej komisii. Tvori ho skupina odborníkov, ktorí poskytujú Komisii stanoviská v oblasti rybného hospodárstva.

- 2.2 Loví ich prevažne Taliansko a Chorvátsko v severnej časti Jadranského mora. Slovinsko sa na tejto činnosti zúčastňuje len nepatrne (menej ako 1 %), podobne ako Albánsko, Bosna a Hercegovina a Čierna Hora, ktoré majú podobne malý podiel na výlove (približne 1 %²³).
- 2.3 Existujúci rámec riadenia je založený na obmedzovaní rybolovného úsilia²⁴, čo je sprevádzané doplňujúcimi opatreniami, ako sú obdobia a oblasti zákazu rybolovu a minimálna veľkosť vyloďovaných jedincov. Členské štáty však neuskutočnili tieto opatrenia koordinovaným, nepretržitým a jednotným spôsobom (najmä doby biologického odpočinku²⁵), čím sa vytvoril zmätok medzi prevádzkovateľmi a zabránilo sa doplneniu populácií.
- 2.4 Rada MEDAC v súlade so svojim mandátom vypracovala stanovisko o malých pelagických druhoch v Jadranskom mori, vrátane prevádzkových návrhov, ktoré sú výsledkom dva roky trvajúcich konzultácií medzi všetkými príslušnými zainteresovanými stranami (podnikateľmi, zamestnancami, družstvami, ochrancami životného prostredia, spotrebiteľmi) zverejnených 11. marca 2016²⁶.

3. Zhrnutie návrhu Komisie

- 3.1 S cieľom chrániť populácie malých pelagických druhov v Jadranskom mori, najmä sardinky a sardely, Európska komisia vypracovala nariadenie, ktorého cieľom je vypracovať viacročný plán na riešenie environmentálnej núdzovej situácie. Konečným cieľom je dosiahnuť do roku 2020 maximálny udržateľný výnos²⁷ (MSY), ako to stanovuje spoločná rybárska politika (SRP). Viacročný plán ako celok by sa mal hodnotiť každých päť rokov.
- 3.2 V súlade so všetkými opatreniami riadenia, ktoré sa doteraz uplatňovali v tejto oblasti, sa v návrhu nariadenia ustanovuje jednotný systém riadenia, ktorý obmedzuje štátne výnimky (najmä doby biologického odpočinku a kontrolné postupy) a predovšetkým predpokladá, že systém riadenia je založený na obmedzení výlovu²⁸ (TAC) a nie na znížení rybolovného úsilia.
- 3.3 Tento návrh inšpirovaný modelom a obsahom viacročného plánu pre určité populácie rýb v Baltskom mori²⁹ má svoj základ v stanovisku STECF, pričom je súčasne v rozpore so stanoviskom rady MEDAC založenom na prísnejšom preformulovaní rybolovného úsilia (semaforový systém³⁰).

²³ The State of Mediterranean and Black Sea Fisheries, GFCM, 2016, s. 25.

²⁴ Riadenie rybolovného úsilia kombinuje obmedzenia kapacity flotily s dobou, ktorú je možné stráviť na mori.

²⁵ Doba biologického odpočinku je doba, počas ktorej je rybolov v určitých oblastiach zakázaný. Ide o nástroj, ktorý sa v EÚ uplatňuje už 30 rokov a je zameraný na ochranu zdrojov morských rýb, čo podporuje prirodzené rozmnožovanie najčastejšie lovených druhov. Zastavenie rybolovu na niekoľkých po sebe idúcich dňoch v skutočnosti znamená, že rybám sa umožní bezpečné dokončenie ich reprodukčného cyklu, čím sa zabezpečuje ochrana populácií rýb.

²⁶ Medac advice on LTMP for small pelagics in GSA 17 (Northern Adriatic), MEDAC, prot. 94/2016, marec 2016.

²⁷ Maximálny udržateľný výnos (MSY) určuje maximálny počet rýb, ktoré možno uloviť počas neurčeného obdobia bez poškodenia populácie.

²⁸ Celkový povolený výlov (TAC) predstavuje limity pre rybolov určitých populácií rýb vyjadrené v tonách. Komisia ich určuje na základe vedeckých stanovísk o stave populácií, ktoré poskytujú poradné orgány ako ICES a STECF.

²⁹ Patrí sem treska, sled, šprota, losos.

³⁰ Medac advice on LTMP for small pelagics in GSA 17 (Northern Adriatic), MEDAC, prot. 94/2016, marec 2016, s. 7 – 8.

- 3.4 Komisia navrhuje najmä stanovenie ochranných referenčných ochranných hodnôt vyjadrených v tonách biomasy neresiacej populácie, ako aj stanovenie miery úhynu pri rybolove. Ak sa vo vedeckých stanoviskách uvádza, že populácia je nižšia ako referenčná hodnota, výlov sa musí znížiť. Pokiaľ ide o účinnú formuláciu nového systému riadenia, Komisia sa odvoláva na delegované akty.
- 3.5 V návrhu sa stanovuje regionálna spolupráca medzi členskými štátmi na účely prijatia špecifických ochranných opatrení. Prostredníctvom „regionalizácie“ možno upraviť určité technické opatrenia (napr. veľkosť ôk sietí a vlastnosti rybárskeho výstroja).
- 3.6 V návrhu sa tiež stanovuje, že príslušné orgány sú schopné systematicky identifikovať, lokalizovať a kontrolovať činnosti a úlovky všetkých plavidiel s dĺžkou najmenej osem metrov alebo viac, a to prostredníctvom vhodného digitálneho prístrojového vybavenia (napr. elektronický rybársky denník). Všetky prístavy musia byť tiež vybavené digitálnymi prístrojmi na kontrolu úlovkov každého plavidla po vyložení. Na tento účel musí každá loď oznámiť svoj príchod do prístavu príslušným orgánom najmenej štyri hodiny vopred.

4. Všeobecné pripomienky

- 4.1 EHSV berúc do úvahy vedecké štúdie publikované na túto tému súhlasí s tým, že je potrebné zaviesť opatrenia na ochranu populácií malých pelagických druhov v Jadranskom mori, ktoré v súčasnosti trpia.
- 4.2 Výbor tiež súhlasí s tým, že je potrebné využiť legislatívny nástroj v podobe nariadenia s cieľom posilniť riadenie a zaviesť jednotné a záväzné pravidlá pre všetky členské štáty a zainteresované strany, aby sa prekonali problémy súvisiace s negatívnym vplyvom rybolovu na životné prostredie, a to najmä v dôsledku nerovnomerného a nekoordinovaného uplatňovania súčasných opatrení riadenia.
- 4.3 EHSV v súlade so SRP a so svojimi predchádzajúcimi stanoviskami tvrdí, že prioritou je dosiahnutie úrovne maximálneho udržateľného výnosu (MSY) s cieľom zabezpečiť súčasné splnenie environmentálnych, potravinových, hospodárskych a výrobných požiadaviek³¹.
- 4.4 EHSV sa však domnieva, že návrh Komisie je v mnohých kľúčových krokoch neúplný a protirečivý a obáva sa, že takéto nedostatky môžu ohroziť dosiahnutie cieľov environmentálne udržateľného rozvoja a poškodzovať pracovníkov, podniky a miestne komunity.

31 Stanovisko EHSV NAT/521

5. **Pripomienky**

5.1 **Potreba riadneho posúdenia hospodárskeho a sociálneho vplyvu opatrení na kompenzáciu účinkov viacročného plánu na podniky a zamestnanosť**

5.1.1 V rozpore s očakávaniami komisie GFCM-FAO a rady MEDAC v tomto návrhu chýba dôkladné posúdenie sociálno-ekonomického vplyvu³². Tento aspekt zohráva kľúčovú úlohu, keďže odvetvie rybárstva v oblasti Stredozemného mora sa už niekoľko rokov nachádza vo vážnej kríze³³ a nesprávne zvážená reforma by mohla mať nepriaznivé účinky na podniky a pracovníkov.

5.1.2 Treba tiež poznamenať, že Komisia predložila svoj návrh bez toho, aby čakala na výsledok pracovnej skupiny GFCM-FAO zriadenej v súlade s odporúčaním 40/2016/3 ods. 14 na účely posúdenia vplyvu súboru opatrení zahŕňajúcich obmedzenia výlovu, ako aj režim úsilia o udržateľné riadenie rybolovu malých pelagických druhov v Jadranskom mori.

5.1.3 EHSV sa tiež domnieva, že navrhované opatrenia nemôžu predstavovať „nulové náklady“ vzhľadom na zníženie úlovkov o 30 %, zníženie príjmov podnikov o 25 % a stratu 10 % pracovných miest. Okrem uvedeného metodologického problému získavania údajov Komisia nestanovuje žiadne opatrenia na zmiernenie účinkov nariadenia, čím sa hospodárske a sociálne náklady viacročného plánu presúvajú výlučne na členské štáty.

5.1.4 EHSV berie na vedomie, že Komisia v plnej miere nezohľadnila vplyv na priemyselné odvetvie, na miestne komunity, ktoré sa tradične zaoberajú rybárstvom (mnohé z nich sa nachádzajú na ostrovoch), na pravdepodobný nárast cien a pochybnú kvalitu a udržateľnosť výrobkov dovezených nevyhnutne z tretích krajín (predovšetkým zo severnej Afriky) na uspokojenie domáceho dopytu.

5.1.5 V nariadení sa nestanovuje nijaký mechanizmus finančnej podpory ani konverzie podnikov (napr. akvakultúra), a ani nijaké opatrenia na podporu príjmov, vzdelávacích činností a/alebo opätovného začlenenia do trhu práce pre pracovníkov (rybárov alebo pracovníkov z odvetvia), ktorí stratia prácu.

5.2 **Biologické osobitosti Jadranského mora**

5.2.1 EHSV sa domnieva, že úspešný model viacročného plánu pre určité populácie rýb v Baltskom mori nemožno vhodným spôsobom uplatniť v prípade Jadranského mora. Ako uviedla komisia GFCM-FAO, Baltské more je monodruhové more, v ktorom je ľahké vykonávať cieľný rybolov, keďže v ňom žije len niekoľko druhov rýb, a preto je ľahšie stanoviť obmedzenia výlovu. Naproti tomu, Jadranské more, ako aj celé Stredomorie, je multidruhové more, kde žije

³² SWD(2017) 63 final.

³³ Talianske ministerstvo poľnohospodárstva a lesného hospodárstva, národný plán rybárstva 2017 – 2019. V období rokov 2004 až 2015 sa kapacita talianskej rybárskej flotily znížila o 17 % z hľadiska počtu lodí, o 26 % z hľadiska tonáže a o 21 % z hľadiska výkonu motorov (kW). Zníženie rybolovnej kapacity bolo obzvlášť veľké v rokoch 2010 až 2012, a to čiastočne v dôsledku hospodárskej krízy a čiastočne v dôsledku spontánneho odhlásenia mnohých plavidiel po prijatí opatrenia trvalého ukončenia ustanoveného v rámci SRP.

veľa druhov rýb v rovnakej oblasti³⁴. Jediný precedens v rámci Stredozemného mora predstavujú limity na výlov tuniaka modroplutvého, pričom ide v zásade o návrh EHSV³⁵ a týka sa druhu, ktorý sa svojimi vlastnosťami (predovšetkým veľkosť) a technikami rybolovu veľmi odlišuje od malých pelagických druhov.

5.2.2 EHSV tiež poznamenáva, že v Jadranskom mori sa ryby tradične lovia spôsobom, ktorý sa výrazne líši od rybolovu v Baltskom mori. Podniky v oblasti Jadranského mora majú rodinný charakter a používajú malé plavidlá (8 – 12 metrov). Vlastníci plavidiel sú často rybári a priemerná posádka má okolo 3 členov. Úlovky sa vykladajú v mnohých malých prístavoch, ale predstavujú po stáročia dôležitý hospodársky faktor pre zainteresované (často ostrovné) komunity.

5.3 Systém riadenia a delegované akty

5.3.1 Návrh neobsahuje nijaké jasné a konkrétne podrobnosti o systéme riadenia založenom na úlovkoch, ale stanovuje sa v ňom iba legislatívny rámec, ktorý bude následne doplnený delegovanými aktmi. Keďže ide o mimoriadne citlivú problematiku z environmentálneho a hospodárskeho hľadiska, ako aj z hľadiska zamestnanosti, táto skutočnosť bude predstavovať veľké obmedzenie pre podniky, pokiaľ ide o plánovanie ich rybolovnej činnosti, od ktorej závisí ich vlastné prežitie.

5.4 Požiadavka načasovania cieľa maximálneho udržateľného výnosu (MSY)

5.4.1 V platnom nariadení pre Baltské more, ktoré bolo schválené v roku 2016, sa stanovila lehota piatich rokov (do roku 2020), aby podniky, ale aj populácie rýb, dosiahli udržateľné úrovne rybolovu, keď skončí platnosť SRP. V prípade Jadranského mora však Komisia predpokladá zavedenie oveľa prísnejšieho plánu, s lehotou kratšou ako dva roky (2019 – 2020) s jediným cieľom dodržať lehotu podľa SRP bez zohľadnenia prirodzenej doby biologickej reprodukcie malých pelagických druhov (ktorá sa mení v závislosti od mnohých faktorov), ako aj doby potrebnej na to, aby sa podniky a miestne orgány mohli prispôbiť reštriktívnejším správnym opatreniam, ktoré sa úplne odlišujú od opatrení vykonávaných v posledných 30 rokoch, pričom existuje reálne riziko nedosiahnutia stanoveného environmentálneho cieľa a zničenia odvetvia (ako aj jeho priemyslu), od existencie ktorého závisia stovky pobrežných komunít.

5.5 Nekalá konkurencia tretích krajín a nezákonný rybolov

5.5.1 Odvetvie rybárstva v Stredozemí vrátane Jadranského mora sa už viac ako dvadsať rokov nachádza vo vážnej kríze, a to z mnohých dôvodov vrátane nekalej konkurencie tretích krajín (najmä krajín severnej Afriky, kde sa loví a predáva bez akejkoľvek kontroly) a nezákonného rybolovu (s ktorým sa často spája aj nelegálna práca). V súčasnosti sa väčšina podnikov

³⁴ The State of Mediterranean and Black Sea Fisheries, GFCM 2016, s. 26.

³⁵ Stanovisko EHSV Plán obnovy populácie tuniaka modroplutvého, NAT/517, [Ú. v. EÚ C 24, 28.1.2012, s. 116](#), bod 1.1 „EHSV podporuje návrhy Európskej komisie a uznáva úsilie, ktoré vyvíjajú členské štáty, ako aj samotní rybári, v snahe úspešne zrealizovať náročný plán obnovy tuniaka modroplutvého, ktorý vypracovala Medzinárodná komisia pre zachovanie atlantických tuniakov (ICCAT) a ktorý už prináša prvé výsledky, hoci jeho realizácia bude mať pravdepodobne veľké sociálno-hospodárske dôsledky, ktoré by sa mali zohľadniť“.

nachádza na hranici prežitia³⁶ a úplnému kolapsu odvetvia bránia len silné osobné alebo rodinné väzby vlastníka lode a čoraz menšieho počtu členov posádky.

5.5.2 V dôsledku toho sa EHSV domnieva, že prechod zo systému založeného na úsilí na systém založený na úlovkoch (nižších o 30 %) bez primeraných opatrení na boj proti nekalým alebo nezákonným postupom by viedol len k okamžitému zatvoreniu veľmi vysokého počtu podnikov prevádzkovaných zákonným spôsobom a strate pracovných miest, a to bez potrebného vyriešenia environmentálnych problémov.

5.6 Regionalizácia

5.6.1 V návrhu sa podrobne neuvádzajú spôsoby výlovu. Táto medzera by mohla spôsobiť vážny problém v oblasti hospodárskej súťaže medzi členskými štátmi v dôsledku existencie rozdielnych nákladov na podnikanie medzi jednotlivými členskými štátmi spojených s rôznymi faktormi, ako sú mzdové, sociálne a poisťné náklady, trhy.

5.6.2 EHSV konštatuje najmä, že ak by sa regionalizácia vymedzila len z hľadiska ochrany rybolovných zdrojov, EÚ by musela zvládnuť nové a silné konflikty, keď by sa zisky spoločností líšili skôr v závislosti od ich nákladov než od úlovkov.

5.7 Technické vybavenie a kontroly

5.7.1 EHSV súhlasí s potrebou zefektívniť kontroly pomocou digitálnych technológií, ale poukazuje na to, že pobrežie Jadranského mora sa na rozdiel od Baltského mora vyznačuje mnohými malými prístavmi (FAO-ADRIAMED uvádza 238 prístavov používaných na rybolov medzi Talianskom, Slovinskom a Chorvátskom³⁷) a mnohými malými plavidlami. Z tohto dôvodu budú príslušné orgány a podniky (nachádzajúce sa už v kríze) potrebovať čas a zdroje na prispôbenie novému legislatívnemu plánu.

5.7.2 Okrem toho sa EHSV na rozdiel od návrhu Komisie domnieva, že vykonanie výberu medzi prístavmi, v ktorých sa ryby vykladajú (okrem najmenších prístavov), by predstavovalo vážne poškodenie miestnych komunít. Podľa názoru výboru by sa prehýbil aj hospodársky vplyv tohto opatrenia na menšie plavidlá, keďže podľa nariadenia by sa mal vzťahovať na lode s dĺžkou 8 metrov a viac.

5.8 Osvedčovanie kvality

5.8.1 V návrhu sa neupravujú mechanizmy osvedčovania kvality, resp. označovania na podporu výrobného odvetvia, ktoré má prejsť reformou. Tento prvok by veľmi ocenili spotrebitelia, ktorí neustále hľadajú zdravé, kvalitné a udržateľné výrobky. Takéto opatrenia by tiež boli účinné v boji proti nezákonným praktikám a nekalej súťaži.

³⁶ Priemerný príjem rybára je 18 – 20 tisíc EUR ročne, kým v Baltskom a Severnom mori sa priemerný príjem pohybuje medzi 60 až 80 tisícmi EUR ročne.

³⁷ Pre jednotlivé krajiny sa uvádza tento počet prístavov: Chorvátsko 147, Taliansko 89, Slovinsko 3 (www.faoadriamed.org).

5.9 Zmeny cien

5.9.1 V návrhu Komisie sa náležite nezohľadňuje prijatie opatrení na potlačenie prirodzeného nárastu cien malých pelagických druhov v dôsledku zníženia úlovkov, čo navyše znamená, že sa nakupujú z tretích krajín bez zodpovedajúcich kontrol a záruk, najmä environmentálneho charakteru.

5.10 Zapojenie organizovanej občianskej spoločnosti

5.10.1 EHSV s prekvapením konštatuje, že stanovisko zverejnené 11. marca 2016³⁸, ktoré poskytla rada MEDAC a ktoré je výsledkom zhrnutia názorov všetkých zainteresovaných strán (podnikateľov, pracovníkov, družstiev, ochrancov životného prostredia, spotrebiteľov) a vyše dvoch rokov trvajúcich prác, nebolo zodpovedajúco spôsobom, a to do tej miery, že návrh Komisie je s ním v úplnom rozpore a v niektorých aspektoch mu priamo protirečí.

³⁸ Medac advice on LTMP for small pelagics in GSA 17 (Northern Adriatic), MEDAC, prot. 94/2016, marec 2016.